

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

**SEBEOBRANA, BOJOVÉ SPORTY A JEJICH VYUŽITÍ U POLICIE ČR
V OLOMOUCI**

Bakalářská práce

Autor: Daniel Marák

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a
ochranu obyvatelstva

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Štěpán

Olomouc 2022

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Daniel Marák

Název práce: Sebeobrana, bojové sporty a jejich využití u policie ČR v Olomouci

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Štěpán

Pracoviště: Katedra sportu

Rok obhajoby: 2022

Abstrakt:

Tato závěrečná práce se zabývá sebeobranou a bojovými sporty u policie ČR ve městě Olomouc. Cílem bylo zjistit způsob výuky policistů, a to jak po stránce teoretické, tak po stránce praktické. Rovněž zjišťuje využití sebeobrany a bojových sportů v praxi policistů. Vyhodnocování probíhalo na základě ankety, kterou zpracovalo celkem 51 policistů ČR krajského ředitelství v Olomouci. Konkrétně se jednalo o odbor služby dopravní policie, odbor obecné kriminality a odbor služby pořádkové policie.

Klíčová slova:

Sebeobrana, bojové sporty, zákon, policie, donucovací prostředky

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification**Author:** Daniel Marák**Title:** Self-defence, martial arts and their use by the Czech police in Olomouc.**Supervisor:** Mgr. Jiří Štěpán**Department:** Department of Sport**Year:** 2022**Abstract:**

This final work deals with self-defence and combat sports at the Police of the Czech republic in the city Olomouc. The aim was to find out the way of teaching police officers, both theoretically and practically. It also research the use of self-defence and combat sports in the practice of police officers. The evaluation was based on a questionnaire prepared by a total of 51 police officers of the Czech Regional Directorate in Olomouc. Specifically, it concerned the Traffic Police Service Department, the General Crime Department and the Police Order Service Department.

Keywords:

Self-defence, martial arts, circumstances precluding illegality, police, coercive means

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně pod vedením Mgr. Jiřího Štěpána, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 20. června 2022

.....

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Jiřímu Štěpánovi za pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování této práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině a přátelům za neustálou podporu a motivaci v průběhu studia.

OBSAH

Obsah	7
1 Úvod	9
2 Přehled poznatků	10
2.1 Sebeobrana.....	10
2.1.1 Úpolové sporty z hlediska sebeobrany.....	12
2.1.2 Sebeobrana beze zbraně	12
2.1.3 Použití zbraně v sebeobraně	14
2.2 Bojové sporty.....	14
2.2.1 Charakteristika	14
2.2.2 Muay Thai.....	15
2.2.3 Karate	15
2.2.4 Judo	16
2.2.5 Jiu- Jitsu	16
2.3 Právo a zákony.....	16
2.3.1 Okolnosti vylučující protiprávnost činu	17
2.3.2 §28 Krajní nouze	17
2.3.3 § 29 Nutná obrana.....	18
2.3.4 §30 Svolení poškozeného	20
2.3.5 §31 Přípustné riziko.....	21
2.3.6 §32 Oprávněné použití zbraně	21
2.3.7 Zákon č. 273/2008 Sb. O Polici ČR.....	21
2.4 Organizační struktura krajského ředitelství policie ČR Olomouckého kraje	24
2.4.1 Odbor služby dopravní policie	24
2.4.2 Odbor Obecné kriminality	24
2.4.3 Odbor služby pořádkové policie	25
3 Cíle.....	26
3.1 Hlavní cíl.....	26
3.2 Dílčí cíle.....	26
4 Metodika	27

4.1	Výzkumný soubor.....	27
4.2	Metody sběru dat	27
4.3	Statistické zpracování dat	27
5	Výsledky	29
6	Závěry	44
7	Souhrn	46
8	Summary.....	47
9	Referenční seznam	48
10	Právní normy	50
11	Seznam obrázků.....	51
12	Přílohy.....	52
12.1	Anketa.....	52

1 ÚVOD

Sebeobrana a bojové sporty jsou nedílnou součástí policie ČR. Už při výcviku se policisté učí pomocí speciálních technik, jak manipulovat a zacházet s útočníkem, kterého musí zpacifikovat. Aby policisté byli schopni tyto techniky využít v praxi s co nejvyšší přesností a efektivitou, je důležitá teoretická a praktická znalost, a to na nejvyšší úrovni.

Téma této práce jsem si vybral, protože jsem vystudoval Střední odbornou školu ochrany osob a majetku v Karviné. Sebeobrana a bojové sporty byly součástí výuky po celé čtyři roky mého studia, kdy byla výuka zaměřená pro pozdější výkon povolání policisty či vojáka, a proto je mi toto téma velmi blízké. Mnoho mých bývalých spolužáků je nyní zaměstnáno u policie ČR nebo pracují jako strážníci městské policie. Díky tomu jsem mohl blíže nahlédnout do jejich pracovního života a dozvědět se informace o tom, jak vypadá výcvik a následná praxe.

Hlavním cílem této práce je zjistit, jak probíhá výcvik policistů v oblasti sebeobranu a bojových sportů a využití v praxi. Tato bakalářská práce je rozdělena na jeden hlavní a tři dílčí cíle a je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části této práce je popsána sebeobrana a bojové sporty, charakterizovány sporty judo, brazilské jiu-jitsu, thajský box a karate. Dále tato práce popisuje vybrané paragrafy z trestního zákoníku třetí hlavy (okolnosti vylučující protiprávnost) a zákon o policii ČR.

V praktické části je vyhodnocena anketa obsahující 13 otázek zaměřených na oblast sebeobranu a bojových sportů u policie. Tuto anketu vyplňovali policisté na Krajském ředitelství policie v Olomouci, a to konkrétně na odboru dopravní policie, odboru obecné kriminality a na odboru služby pořádkové policie.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Sebeobrana

Jelikož je součástí mé práce téma sebeobrana, rozhodl jsem se jej rozebrat hned na úvod a charakterizovat tak určité pojmy, které s tématem sebeobrana úzce souvisí.

Sebeobrana (anglicky self-defence) je soubor poznatků a prostředků, které slouží k ochraně zájmů chráněných trestním zákonem. Z odborné literatury vychází mnoho definic, které sebeobranu srovnávají s konkrétním bojovým sportem. Avšak některé definice se mírně liší svými pojmy, kdy každá z nich má svůj logický základ.

Konečný (2000) charakterizuje sebeobranu takto:

Sebeobrana – technické, taktické, fyzické a psychické řešení konfliktní situace, která vyústila až do střetu, kdy je limitním faktorem ohrožení života; etická a praktická snaha likvidovat, neutralizovat neoprávněný, podněcovaný útok, nikoliv útočníka!; cílem je ubránit se, nebo převést situaci ke smíru, dohodě, kompromisu a rozchodu (p. 63).

Dále například Náchodský (2006) definuje sebeobranný systém takto:

Sebeobrana je založena na souhrnu znalostí a dovedností, které jsou určeny k předcházení útoku na vlastní osobu, k obraně před fyzickou a psychickou újmou v průběhu útoku i k odsunutí negativních jevů útoku na psychiku napadeného. Je praktickou účelovou disciplínou, která slouží především k ochraně života, zdraví, majetku, cti, osobní a domovní svobody (p. 5).

Rovněž ji lze charakterizovat jako způsob obrany, kterou odvracíme a zabráňujeme útok, kdy chráníme své tělo v neočekávaných a stresových situacích. Jedná se o způsob, jak se udržet v bezpečí jak po stránce fyzické, tak i po stránce duševní. Sebeobranný systém by měl sloužit k předcházení násilných situacích, a ne je vytvářet, což se v realitě občas neděje. V tomto smyslu je sebeobrana brána jako způsob k řešení konfliktních situací.

Můžeme ji rozdělit na sebeobranu verbální, kdy se snažíme konfliktu předejít za pomoci psychologických řešení, verbální či neverbální komunikaci a sebeobranu s použitím fyzického kontaktu (Marrewa, 2002). Pokud se nejedná jednoznačně o fyzické napadení, doporučuje se danou situaci vyřešit verbálně a tím tak předejít zbytečným škodám na majetku a újmám na zdraví. Fojtík (1998) ve své knize uvádí, že „každý člověk by (s výjimkou boje zblízka v armádě) měl mít také snahu řešit všechny konflikty mírnou cestou, která pro něho samotného i pro okolí přináší vždy méně rizika a je také společensky přijatelnější než krajní řešení, např. úderem“ (p. 10). Ovšem když už se k fyzickému kontaktu schyluje a není jej možné vyvrátit domluvou, je dobré být fyzicky i duševně připraven. V první řadě je důležité zachovat klid a rozhled nad danou situací.

Z hlediska sebeobranu rozlišujeme dva základní typy situací

1. Sebeobranná situace-útočník používá všechny dostupné prostředky násilí, které ohrožují život nebo zdraví napadeného.
2. Sebeochranná situace-agresor používá násilí nebo pohružku násilí, ale obránce neohrožuje přímo na zdraví či životě.

Jelikož je sebeobrana nedílnou a podstatnou součástí některých profesí, můžeme ji dělit na sebeobranu profesní a osobní.

- Profesní sebeobrana-Podle způsobu využívání technických prostředků je využívána v profesích, ve kterých je třeba specifické znalosti úpolových sportů. Jedná se bezpečnostní a ozbrojené složky (policie, armáda).
- Osobní sebeobrana-Může ji využívat takřka kdokoliv, je určená pro širokou veřejnost bez ohledu na věk či pohlaví. Nicméně nejširší zastoupení v ní mají ženy. Podle Pavelky a Zdobinského (2017) se osobní sebeobrana dělí dále na sebeobranu žen, která se soustředí primárně na odvracení útoku se sexuálním motivem a je charakteristická tím, že je žena v častých případech brána jako osoba fyzicky slabší v porovnání s útočníkem.

Ženy, které již v minulosti absolvovaly nějaký kurz sebeobranu jsou zpravidla schopnější zabránit nebo předcházet napadení (Brecklin & Ullman, 2005).

Ovšem tato sebeobrana má zejména u žen pozitivní vliv na jejich psychiku a sebevědomí a lépe tak konfliktní situace zvládají (Hollander, 2004).

Dalším rozdělením je sebeobrana dětí a seniorů. U seniorů je zaměření především na předcházení vzniku situací, které by mohly vyústit v konflikt. Strategie pro předcházení nebezpečných situací je založena na využití verbální komunikace, neboť se předpokládá fyzická slabost či nedostatky seniorů (Křivohlavý, 2002). U dětí se zaměřuje na vyhledávání únikové strategie. V rámci sebeobranu dětí se pracuje nejčastěji s ochranou zdraví, například v rámci šikany nebo sexuálního zneužívání.

Jestliže dojde ke konfliktu, máme na výběr několik základních možností. Nejvíce se doporučuje taktický ústup, lidově řečeno útek. Pokud se osoba nachází v nebezpečí nebo ohrožení a ví, že má dostatečný čas a prostor na taktický ústup, pak je to jedna z nejlepších možností. Vyhne se tak boji a zachrání si svůj život, zdraví a popřípadě i majetek.

Pokud se ovšem nedá utéct, verbální projevy nefungují a je evidentní, že se schyluje k fyzickému kontaktu, je dobré být připraven. Bránit se lze buď se zbraní nebo beze zbraně.

2.1.1 Úpolové sporty z hlediska sebeobran

„Úpoly jsou pohybové aktivity zacílené na kontaktní fyzické překonání partnera. Do úpolů zařazujeme i specifická cvičení, které jsou přímou průpravou na kontaktní překonání partnera.“ (Reguli, 2005, p. 7). Samozřejmě existuje spousta definic, ovšem významově se od sebe příliš neliší. Úpolové sporty se začaly vyvíjet zejména v souvislosti s válkami. Edukace vojáků po fyzické stránce v rámci boje byla pro vojenský stav nezbytná (Ďurech, 2000). S vývojem společností a technologií začalo vznikat spousta bojových a sebeobránných systémů jako například již celosvětově známá židovská KRAV MAGA, která má své kořeny v Izraeli (Mor, 2018). nebo německé MUSADO. Celkový název úpoly pak zavedl zakladatel Sokola Miroslav Tyrš.

2.1.2 Sebeobrana beze zbraně

Boj beze zbraně je v lidech hluboko zakořeněn z historického hlediska.

Levský (1970) popisuje sebeobranu beze zbraně takto:

Umění útočit a bránit se bez použití zbraně, které sloužilo jednak pro záchranu života a jednak pro získání životních potřeb, bylo součástí tělesných cvičení člověka odpradávná. Jedná se tedy o jeden z nejstarších druhů sportu, který souvisel už s boji pračlověka. Postupně s vývojem společnosti se ustalovaly i různé bojové systémy a různé druhy zápasu. I když vznikly z těžé pohnutky, jejich technika je velmi odlišná. (p. 11)

Podle Doughertyho (2013) je sebeobrana beze zbraně stejně důležitá například jak pro příslušníky armády, tak i pro běžnou populaci. V praxi to může znamenat i například to, jak se vyhnout nebezpečným situacím. Jestliže se ale ke konfliktu schyluje, je důležité být náležitě připraven na možnosti, že vás soupeř může uchopit kolem krku nebo udeřit.

V boji proti soupeři nepoužíváme žádné zbraně, pouze své tělo a pokud jde o život, můžeme použít takřka všechno. Naše tělo má nespočet úderových ploch: údery pěstí, malíkové hrany, palcové hrany, konečky prstů-nehty (pro ženy, které mají dlouhé nehty, je toto častý způsob obrany, neboť dlouhé nehty v kombinaci se sekavým pohybem jsou účinnou obranou, ale také jsou náchylné na zlomení), údery loktem, údery hlavou (zejména na kořen soupeřova nosu). Kopy kolenem, nártem apod.

V sebeobraně se nejčastěji využívají údery nebo vpichy do oblasti obličeje (oči, nosní přepážka), naopak kopy bývají často v oblasti genitálií nebo hrudníku.

Vít, Reguli a Čihounková (2013) rozdělují technické prostředky pro sebeobranu beze zbraně takto:

- střehy (polohy připravenosti k boji),
- změny střehů (přechody mezi polohami připravenosti k boji),
- přemístění (suny, kroky, chůze, běh),
- úhyby (manévrování tělem),
- kryty (bloky proti útočným technikám),
- údery (útočné techniky pažemi),
- kopy (útočné techniky nohama),
- páky (uvedení kloubních spojení do nefyziologických poloh),
- úchopy (útok sevřením ruky za části těla nebo oděvu),
- objetí (navázání kontaktu sevřením paže nebo paží kolem těla nebo jeho částí),
- držení (blokování protivníka tak, že nemůže změnit polohu),
- hody (vychýlení s následným pádem protivníka na zem),
- pády (pádová technika),
- strhy (vychýlení a hod protivníka na zem pomocí vlastního pádu),
- podmety (narušení protivníkovi stability podražením nohou s následným pádem),
- tlaky (použití částí těla k působení silou na citlivá místa těla protivníka),
- kousání (použití stisku zubů ke způsobení bolesti nebo zranění),
- trhání (trhání měkkých tkání).

2.1.3 Použití zbraně v sebeobraně

Mezi použitím zbraně a sebeobranou je občas velmi tenká hranice. Občas se stává, že i ten, kdo užije zbraň v sebeobraně může být trestně stíhán, a to i přesto, že zbraň drží legálně. Je důležité, aby byla zbraň použita v tomu přiměřených situacích, které ohrožují na životě (Lanham, 2005).

„Zbraň je nástroj, předmět či zařízení přizpůsobené k vyvolání ranivého účinku na živý organismus nebo k ničení objektů. Zbraň, kterou můžeme použít k obraně své osoby, svého majetku a své domácnosti, nazýváme zbraní sebeobrannou nebo zbraní pro sebeobranu“ (Faktor, 1993, p. 7).

.

Vít et al. (2013) Rozdělují technické prostředky v sebeobraně se zbraní následovně:

- Úpolové – použití zbraně v přímém kontaktu, připravené (teleskopický obušek, hůl, nůž, boxer, paralyzér aj.), improvizované (klíče, tužka, hřeben, rtěnka, láhev, sklenice, židle aj.).
- Neúpolové – použití zbraně bezkontaktně na větší vzdálenost, nesmrtící (slzný sprej, tekutá střela, taser aj.), smrtící (krátká střelná zbraň, dlouhá střelná zbraň).

2.2 Bojové sporty

Bojové sporty jsou nepostradatelnou součástí edukace policistů ČR v rámci přípravy na jejich služební poměr, proto mi přijde důležité se o nich v této práci zmínit. V této kapitole se proto budu zabývat několika vybranými sporty, se kterými se policisté setkají při výcviku. V dalších kapitolách jsou stručně charakterizované tyto sporty: Karate, Judo, Brazílské jiu- jitsu a Muay Thai, neboli Thajský box.

2.2.1 Charakteristika

Bojové sporty neboli úpoly (tento název vznikl zásluhou doktora M. Tyrše v roce 1873) jsou bojové aktivity, které jsou součástí lidského pokolení už od nepaměti. Dá se říct, že to má člověk zakódované v sobě už z dávných dob, kdy principy boje byly důležité k přežití nebo lovu. Bojové

systémy a sporty se postupem času vyvíjely a zdokonalovaly. Dnes se úpoly využívají i pro rozvoj obratnosti a flexibility těla, ale zejména i pro sebeobranu (Fojtík, 1998).

Například osvojováním pádových technik, které pomáhají jedinci minimalizovat riziko zranění během úpolových sportů (Konečný, 1997).

V dnešním světě se úpolové sporty nevyužívají jen k obranným nebo útočným účelům, ale také v rámci sportovních aktivit (Bartík et al., 2010).

Jedním z hlavních znaků pohybových aktivit, které mají úpolový charakter je bojová nebo vojenská činnost, ve které bylo hlavním úkolem zničit nebo zpacifikovat soupeře. A využívá tak tělo jako zbraň (Ďurech, 2003).

2.2.2 Muay Thai

Thajský box neboli také Muay Thai je bojové umění, které je staré přes 1000 let. Toto bojové umění je charakteristické tím, že používá v boji techniky paží, a nohou. Staré spisy uvádějí, že thajský box má 8 základních zbraní, kterými jsou: pěsti, lokty, kolena a nohy, proto je Thajský box je považován za jeden z nejtvrdějších bojových sportů.

„Po druhé světové válce došlo v thajském boxu k velkým změnám. Především změny pravidel boje přeměnily toto staré bojové umění na atraktivní bojový sport, takže v současnosti je provozován mnoha lidmi za sebeobranným nebo čistě sportovním účelem.“ (Rebac, 2006, p. 10). Z hlediska využití u policie ČR pak můžeme Muay Thai, konkrétně údery a kopy zařadit k donucovacím prostředkům podle §52 zákona 273/2008 Sb.

2.2.3 Karate

Jedná se o pradávne bojové umění bez použití zbraně, které v minulosti v Japonsku sloužilo jako způsob sebeobranu. Základem pro tento sport jsou techniky, postoje a přemístění. Skloubením techniky a přesunu do postojů vzniká tzv. kata. Prostřednictvím katy se posléze učí žák osvojovat sebeobranné techniky (John, Austin & Rowe, 1996). V karate jde o synchronizaci těla jako celku a provést tak silnou a přesnou techniku, kterou lze zneškodnit soupeře. Prostřednictvím osvojování základních kopů, úderu či krytů se žáci učí specifické kombinace, které se poté aplikují v konkrétních situacích (Mor-Stabilini, 2013). Techniky se nejčastěji provádějí kombinací rukou a nohou, přičemž dominují kopy.

2.2.4 Judo

Japonské bojové umění, které v překladu znamená „jemná cesta“. Jedná se o to, zda chceme nad protivníkem získat jen kontrolu, či ho zranit. Judo je nejrozšířenější sport pro výuku sebeobranu a má v tomto případě velice blízko k realitě a reálnému boji například na ulici (Reguli, 2018). V tomto sportu se nacházejí i techniky úderů, které se ovšem v závodním judu nepoužívají. Zápasníci se v boji snaží pomocí technik dostat protivníka na lopatky.

Jestliže se tak nestane, přechází do boje na zemi. Mezi základní bojové techniky patří například:

Nage waza (techniky hodů)

Atemi waza (techniky úderů)

Katame waza (techniky znehybnění)

2.2.5 Jiu- Jitsu

Bojové umění, které pochází z Brazílie, jehož kořeny sahají až do Japonska. Principem tohoto umění je za pomoci technik shodit soupeře na zem, kde se poté aplikují techniky škrcení, páčení a držení protivníka (Jones & Ledford, 2012).

V tomto bojovém sportu jde o získání kontroly nad útočníkem bez pomoci úderů či kopů. Jedním z hlavních principů je využití energie, rychlosti nebo síly útočníka k jeho porážce (Drobeček, 1946).

2.3 Právo a zákony

Právo je nedílnou součástí, jak sebeobranu, tak i úpolových sportů, a to zejména v rámci běžného života, zejména pak ochrany zdraví a majetku, jak svého tak i svých blízkých. V této kapitole se budu zabývat zejména zákonem č. 40 z roku 2009 Trestního zákoníku, jedná se tedy o okolnosti vylučující protiprávnost. Tento zákon upravuje zákony chráněné trestním zákonem u běžné populace a rovněž pojednává i o paragrafech pro využití policie v praxi. Důvod zařazení tohoto zákonu do mé práce je ten, že pojednává o činech, které jsou jinak trestné a nesou znaky trestného činu, ale nemůžou být trestnými činy, neboť nejsou společensky nebezpečné a nejsou tak protiprávní. Dalším zákonem, který zde uvedu je zákon č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky, kdy rozeberu především hlavu I, která pojednává o postavení a činnosti Policie České

republiky. Dále budu pojednávat o hlavě III, která se zabývá základními povinnostmi policie a o hlavě IX, která charakterizuje použití donucovacích prostředků a zbraně.

2.3.1 Okolnosti vylučující protiprávnost činu

Jedná se o zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. Třetí hlava trestního zákoníku popisuje a popřípadě vylučuje protiprávní jednání. Podle Náchodského (2006) lze okolnosti vylučující protiprávnost chápat jako činy, které mají charakter trestného činu, ale nemá charakter společenského nebezpečí.

Konkrétní výčet okolností vylučujících protiprávnost podle třetí hlavy trestního zákoníku:

- §28 Krajn \acute{y} nouze,
- §29 Nutn \acute{a} obrana,
- §30 Svolen \acute{y} poškozen \acute{e} ho,
- §31 P \acute{r} ípustn \acute{e} riziko,
- §32 Oprávn \acute{e} n \acute{e} použit \acute{y} zbran \acute{e} .

2.3.2 §28 Krajn \acute{y} nouze

Čin jinak trestn \acute{y} , kter \acute{y} m n \acute{e} kdo odvrac \acute{y} nebezpeč \acute{y} p \acute{r} imo hroz \acute{y} c \acute{y} z \acute{a} jmu chrán \acute{e} n \acute{e} mu trestn \acute{y} m z \acute{a} konem, není trestn \acute{y} m činem. Nejde o krajn \acute{y} nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpeč \acute{y} za dan \acute{y} ch okolnost \acute{y} odvrátit jinak anebo způsoben \acute{y} následek je z \acute{r} ejm \acute{e} stejn \acute{e} z \acute{a} važn \acute{y} nebo ještě z \acute{a} važn \acute{e} jší n \acute{e} ž ten, kter \acute{y} hrozil, anebo byl ten, komu nebezpeč \acute{y} hrozilo, povinen je snášet (Z \acute{a} kon č. 40/2009 Sb., §28).

V krajn \acute{y} nouzi m \acute{u} že jednat jak \acute{a} koliv osoba, kter \acute{a} ochra \acute{n} uje z \acute{a} jmy právn \acute{e} stanoven \acute{e} a to tak, že rovn \acute{e} ž porušuje právn \acute{y} normy Česk \acute{e} republiky. Dochází tady ke st \acute{r} etnutí dvou z \acute{a} jmu, kter \acute{e} jsou právn \acute{e} chrán \acute{e} n \acute{e} . Ovšem v krajn \acute{y} nouzi se jedná o to, že jednomu z \acute{a} jmu, kter \acute{e} mu hroz \acute{y} n \acute{e} jak \acute{e} nebezpeč \acute{y} či porucha, m \acute{u} že b \acute{y} t odvráceno ohrožen \acute{y} nebo poruchou druh \acute{e} ho z \acute{a} jmu.

Krajn \acute{y} nouze se využívá k odvracen \acute{y} nebezpeč \acute{y} , kter \acute{e} :

- Bezprostředn \acute{e} hroz \acute{y} ,
- Není možn \acute{e} v dan \acute{y} ch okolnostech nebezpeč \acute{y} odvrátit jinak,
- Ohrožuje z \acute{a} jmy chrán \acute{e} n \acute{e} trestn \acute{y} m z \acute{a} konem.

Pokud dojde k vybočení z daných mezí krajní nouze, jedná se o exces. Ten může nastat, pokud by byl následek jednání zcela závažnější nebo stejně závažný než skutek, který hrozil, nebo pokud by osoba měla povinnost toto nebezpečí snášet (například hasič má povinnost snášet nebezpečí v případech, kdy vchází do hořící budovy). Dále může exces nastat, jestliže bylo možné nebezpečí odvrátit jinak nebo jej odvrátit s menšími následky

V Krajní nouzi by dopad následků neměl být evidentně stejně závažný nebo závažnější než následek, který hrozil. Uvedeme si pár příkladů.

V řadové zástavbě začne hořet střecha jednoho z domů. Obyvatelé se rozhodnou strhnout střechy sousedních domů, aby zabránili v šíření ohně do dalších a dalších budov a zabránili tak požáru.

V rámci sebeobrany mě napadá příklad, kdy jde osoba kolem obchodní pasáže v pozdních nočních hodinách. Uvidí před sebou skupinu čtyř mužů, kteří mohou být pod vlivem omamných látek, a kteří jeví známky agresivního chování. Osoba se snaží skupince vyhnout, ovšem ti se rozeběhnou směrem k němu. Jeden z útočníků drží v ruce nůž. Při přibližování dávají verbální náznaky, že osobě budou chtít fyzicky ublížit. V momentě, kdy se bezprostředně dostávají k oběti do něj začínají strkat a ohrožovat nožem. Jedinec se dává na útěk, ale útočníci ho stále pronásledují. Oběť tak uchopí do ruky kámen a rozbije s ním jednu z výlohy pasáže, čímž spustí alarm, který přiláká pozornost nebo přivolá policii. Oběť tak jednala v krajní nouzi.

Další charakteristikou krajní nouze je, že subjektu, kterému hrozí nebezpečí, není povinen toto nebezpečí snášet. Výjimku tvoří například vojáci ve válce nebo hasiči při požáru, kteří jsou povinni toto nebezpečí snášet. Krajní nouze se nevztahuje pouze na ohrožení způsobené lidskou činností, ale rovněž může být způsobeno živelnou pohromou nebo zvířetem.

2.3.3 § 29 Nutná obrana

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřena způsobu útoku“ (Zákon č. 40/2009 Sb., §29).

Odvracení útoku činem, který by byl jinak trestný čin a je namířený přímo proti útočnickovi je základní podstatou krajní nouze. Jedná se o ochranu zájmu, které jsou chráněné zákonem a nutnou obranu tak má právo využít kdokoliv a rovněž ji může užít kdokoliv, a to i přesto, že útok

nesměřuje konkrétně proti jemu samotnému. V tomto případě pak mluvíme o takzvané pomoci v nutné obraně.

Nutná obrana nese tyto znaky:

- Útok musí bezprostředně hrozit, nebo trvat,
- Musí se jednat o protiprávní útok (například napadení útočníkem nebo skupinou útočníků),
- Jedná se o útok, který ohrožuje zájmy chráněné trestním zákonem,
- Musí být přiměřena útoku.

V rámci obsahu nutné obrany se smí osoba bránit proti útočníkovi všemi dostupnými prostředky, ale nesmí být zjevně nepřiměřená. Znamená to tedy, že obrana musí být přiměřená hrozícímu nebo trvajícím útoku tak, aby došlo k jeho spolehlivému odvrácení. Mluvíme tedy o tom, že obrana musí mít takovou intenzitu, aby útok odvrátila, což znamená, že musí být silnější než útok. Jeho způsob, kterým odvracíme hrozbu nesmí být zcela evidentně nepřiměřen.

Pokud by nás někdo na ulici bezprostředně ohrožoval tím, že nás napadne pěstmi, tak v rámci nepřiměřené obrany by to znamenalo to, že bychom na útočníka vytáhli pistoli a zastřelili jej. V tom případě by se nejednalo o nutnou obranu.

Nutná obrana by v praxi znamenalo to, že útočník například v hospodě, půjde s nožem v ruce proti vám, bude vykřikovat „já tě zabiju“ a bude kolem sebe máchat nožem. Vy jakožto oběť, uchopíte kulečnickové tágo nebo láhev od vína a začnete se proti útočníkovi bránit a do jisté míry byste mu i ublížili.

Útok musí hrozit nebo trvat. Uvedeme si příklad, kdy vás například útočník shodil v rámci boje na zem. Poté co vás shodil na zem se otáčí a odchází od vás. Vy se rozhodnete vstát a udeřit ho pěstí několikrát zezadu do hlavy. V tomto případě se už nejedná o nutnou obranu, neboť útok již dále netrval.

Pokud by ale útočník po vašem povalení na zem pokračoval v útoku, můžete například ze země uchopit kámen a použít ho jako zbraň k odvrácení útoku, neboť útok stále trval. V tomto případě by se už o nutnou obranu jednalo.

I zde se nachází podmínky, kdy se může jednat o exces. O excesu mluvíme, pokud byla obrana evidentně a zjevně nepřiměřená útoku který hrozil, nebo pokud by obrana nebyla současná

s útokem, který hrozil nebo přetrvával. To znamená, že obranný protiútok pokračoval již v době, kdy útok skončil. Také se může jednat o exces, pokud by byla obrana před útokem zcela předčasná.

Co se týká znaku o přiměřenosti nutné obrany je nutné podotknout, že se jedná o velmi specifickou záležitost, která je poté často diskutabilní. V praxi vznikají velice rozporuplné situace.

Na příkladu uvedu rozpor v rámci nutné obrany. Představte si, že vás někdo přímo ohrožuje na životě tím, že na vás míří střílnou zbraní a doprovází to verbálními projevy o tom, že vás chce zabít. V tomto případě máte právo na to, vytáhnout pistoli a zastřelit jej.

Problém ovšem nastává v situacích, kdy se do vašeho domu či bytu v nočních hodinách dostane člověk, jehož záměrem není vás napadnout, ale třeba jen vykrást váš byt. Jelikož je noc tak nevidíte, co drží pachatel v ruce a vy si myslíte, že drží například zbraň, nebo že se snaží zbraň vytáhnout z batohu. Nevíte, jestli ho můžete napadnout nebo dokonce usmrtit. Pachatel vás neměl v plánu vůbec napadnout, ale zároveň měl například v plánu to, že pokud bude přistižen u krádeže, bude chtít zabít a umlčet svědky. Toto jsou velice diskutabilní situace, které není snadné vyhodnotit.

2.3.4 §30 Svolení poškozeného

Trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.

Svolení podle odstavce 1 musí být dáno předem nebo současně s jednáním osoby páchající čin jinak trestný, dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně; je-li takové svolení dáno až po spáchání činu, je pachatel beztrestný, mohl-li důvodně předpokládat, že osoba uvedená v odstavci 1 by tento souhlas jinak udělila vzhledem k okolnostem případu a svým poměrům.

S výjimkou případů svolení k lékařským zákrokům, které jsou v době činu v souladu s právním řádem a poznatky lékařské vědy a praxe, nelze za svolení podle odstavce 1 považovat souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení (Zákon č. 40/2009 Sb., §30).

2.3.5 §31 Přípustné riziko

Trestný čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí nebo poruší zájem chráněný trestním zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak (Zákon č. 40/2009 Sb., §31).

Přípustné riziko je třeba zmínit v souvislosti se zaměstnáním například u Policie ČR, která je také předmětem této práce. Policisté v rámci svého zaměstnání jsou povinni snášet míru rizika, ochránění zabezpečení práv osob, čímž se zasluhují o společenskou prospěšnost.

Pokud bych měl uvést příklad přípustného rizika, tak to v praxi u policistů může vypadat například tak, že kdekoliv na veřejnosti spatří dvě osoby, které se navzájem ohrožují mačetami. Policista musí snést riziko a zabránit, aby útočníci neohrozili jednak sebe navzájem, ale také aby neohrozili kolemjdoucí. Policista musí zasáhnout i za cenu toho, že on sám může během zákroku utrpět zranění.

2.3.6 §32 Oprávněné použití zbraně

„Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem“ (Zákon č. 40/2009 Sb., §32).a Zbraní se rozumí jakýkoli objekt, který může být nápomocen k překonání útoku. Také může sloužit ke způsobení újmy na pachateli. Pokud hovoříme o střelných zbraních, chtěl bych zde zmínit zbrojní průkaz skupiny E, která je v rámci sebeobraný určena k ochraně zdraví, života a majetku. Z hlediska práce policie ČR pak slouží zbrojní průkaz skupiny D, který je určen ve výkonu zaměstnání nebo povolání.

2.3.7 Zákon č. 273/2008 Sb. O Polici ČR

- 1) Hlava I-Postavení a činnost Policie ČR

Zákon (Zákon č. 273/2008 Sb.) charakterizuje Polici ČR (PČR) jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, jehož úkolem je sloužit veřejnosti, zajišťovat veřejný pořádek, zabývat se trestnou činností a zabezpečovat podmínky k předcházení protiprávního jednání. Dále jedním z hlavních úkolů PČR je ochraňovat bezpečí majetku a osob. Tento orgán má působnost na celém území České republiky a je podřízen ministerstvu vnitra.

2) Hlava III-Základní povinnosti

Třetí hlava zákona č. 273/2008 Sb. uvádí základní povinnosti policisty ČR. Mezi základní povinnosti patří:

- §9 Zdvořilost,
- §10 Iniciativa,
- §11 Přiměřenost postupu,
- §12 Prokazování příslušnosti,
- §13 Poučování.

3) Hlava IX-Použití donucovacích prostředků a zbraně

Policista byl proškolen a vycvičen k používání donucovacích prostředků a zbraně, kdy v rámci svého zaměstnání má plné právo je použít při zákroku.

Podle §52 zákona 273/2008 Sb. jsou donucovací prostředky:

- hmaty, chvaty, údery a kopy,
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- obušek a jiný úderný prostředek,
- vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,
- vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle § 56 odst. 5,
- zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
- vytlačování vozidlem,
- vytlačování štítem,
- vytlačování koněm,
- služební pes,
- vodní stříkač,
- zásahová výbuška,
- úder střelnou zbraní,

- hrozba namířenou střelnou zbraní,
- varovný výstřel,
- pouta,
- prostředek k zamezení prostorové orientace.

Co se týká obecných podmínek pro použití donucovacích prostředků, podle §53 zákona 273/2008 Sb., má policista oprávnění je použít k ochraně majetku, veřejného pořádku nebo k ochraně zdraví života osob. Aby je mohl použít, musí nejdříve danou osobu, proti které provádí zákrok vyzvat, aby od protiprávního jednání upustila pod pohrůžkou použití donucovacích prostředků. Policista však nemusí vždy osobu vyzvat, pokud přímo hrozí nebezpečí ohrožení života nebo zdraví osoby a je evidentní, že zákrok nesnese odkladu.

Mezi donucovací prostředky rovněž patří i použití zbraně, kdy §53 zákona 273/2008 Sb., definuje podmínky, za jakých je policista oprávněn ji použít.

- v nutné obraně nebo v krajní nouzi,
- jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,
- aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,
- nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,
- aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,
- nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu¹⁰⁾ nezastaví,
- jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo
- ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.

2.4 Organizační struktura krajského ředitelství policie ČR Olomouckého kraje

V této kapitole se budu zabývat třemi odbory policie podle organizační struktury krajského ředitelství. Pro svou práci jsem si vybral tyto odbory:

- Odbor služby dopravní policie,
- Odbor služby pořádkové policie,
- Odbor obecné kriminality.

2.4.1 Odbor služby dopravní policie

Dopravní policie dohlíží na provoz na pozemních komunikacích (silnice, dálnice) a dbá na jeho plynulost a hlavně bezpečnost. Rovněž může provádět kontroly, jako například kontrola stavu vozidla nebo kontrola řidiče, jestli nepožil před nebo během jízdy alkohol či jiné omamné látky. Pokud dojde k závažnému porušení pravidel provozu na silnicích, může dojít k velice závažným nehodám, obzvláště při vysokých rychlostech. Proto jsou příslušníci dopravní policie vybaveni nejmodernější technikou, která jim umožňuje efektivně zasahovat proti řidičům, kteří svou jízdou ohrožují životy nejen své, ale i ostatních účastníků dopravního provozu. Příkladem takové techniky jsou například speciální policejní vozidla, která jsou vybavena radiolokačními měřiči rychlosti nebo audiovizuálním záznamovým zařízením. (Policie České republiky, 2017)

Dopravní policisté na dálnicích stejně jako na dalších pozemních komunikacích, zajišťují rovněž veřejný pořádek, odhalují přestupky a trestné činy včetně těch, které nesouvisí se silničním provozem, zjišťují jejich pachatele a pátrají po osobách i věcech. Shromažďují také dopravní informace a vkládají je do informačních systémů, jejichž prostřednictvím slouží všem účastníkům silničního provozu. (Policie České republiky, 2017, p. 34)

2.4.2 Odbor Obecné kriminality

Pracoviště obecné a hospodářské kriminality jsou zřízena v rámci všech krajských ředitelství policie. Vedle nich působí také specializované útvary služby kriminální policie a vyšetřování s celostátní působností. Činnost těchto útvarů je zaměřena buď na odhalování a vyšetřování specifických, zvláště nebezpečných druhů kriminality nebo na poskytování specifického servisu ostatním policejním útvarům. Vývoj směřuje k jejich integraci. (Policie České republiky, 2017, p. 42)

Tento odbor se zabývá zejména plněním úkolů v oblasti trestné činnosti jak organizované, tak sériově páchané. Vyhledává a poté vyšetřuje úmyslné trestné činy. Typickým trestným činem je

vražda, u které je trestní sazba minimálně pět let. Mezi další trestné činy zde můžeme zařadit znásilnění, majetkovou kriminalitu, drogovou kriminalitu a obecně delikty, které ohrožují život nebo zdraví osob.

Obecná kriminalita je nejvíce zastoupená část z celkového počtu spáchané kriminality. Policisté při řešení obecné kriminality musí být odborně způsobilí jak po stránce právní či kriminální, tak i po stránce psychologické nebo například zdravotnické.

2.4.3 Odbor služby pořádkové policie

Tato policejní služba je základním pilířem Policie ČR. Jedná se o nejvíce univerzální a zároveň nejvíce početnou policejní službu. Úkolem policistů pořádkové služby je chránit bezpečnost osob a majetku, a to jak ve městech, tak i na venkově. Dohlíží na dodržování veřejného pořádku a plní úkoly v rámci správního a přestupkového řízení. Mezi další činnosti můžeme zařadit i preventivní činnost pořádkové policie. (Policie České republiky, 2017)

Nejviditelnější činností pořádkové policie je obchůzková a hlídková služba. Policisté ji vykonávají ve svěřených okresech nebo na určených úsecích a stanovištích. Při výkonu služby předcházejí a zabraňují přestupkům a trestným činům, odhalují je a zakročují proti jejich pachatelům. Provádějí také prvotní opatření na místě činu a pátrají po hledaných a pohřešovaných osobách i věcech. V přestupkovém a trestním řízení se zaměřují především na drobnou majetkovou kriminalitu a další delikty, které patří mezi nejrozšířenější a veřejnost nejvíce obtěžují. (Policie České republiky, 2017, p. 18)

Součástí tohoto odboru jsou také pořádkové jednotky, které jsou určeny k plnění specifických úkolů. Příslušníci pořádkových jednotek jsou speciálně vyzbrojeni a vybaveni. Mezi jejich speciální výstroj patří například štíty, přilby, masky apod. Co se týká speciální výzbroje, pořádková jednotka disponuje tonfami nebo slzotvornými granáty. Tyto jednotky můžeme vidět například během fotbalových utkání, kdy zabezpečují veřejný pořádek, popřípadě odrážejí útoky fanoušků. Také se podílí na pátracích akcích nebo se podílí na plnění úkolů integrovaného záchranného systému v případech živelných katastrof nebo průmyslových havárií.

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Zmapovat způsob výcviku policistů v Olomouci v oblasti sebeobranu a bojových sportů, s přesahem do praxe.

3.2 Dílčí cíle

1. Zjistit rozsah teoretických znalostí sebeobranu a bojových sportů a jejich výuku u policistů v Olomouci.
2. Zjistit rozsah praktických dovedností sebeobranu a bojových sportů a jejich výuku u policistů v Olomouci.
3. Zjistit využití teoretických znalostí a praktických dovedností sebeobranu, a použití donucovacích prostředků policistů při výkonu služby v Olomouci.

4 METODIKA

U vypracování této práce jsem využil metodu sběru dat pomocí ankety. Tuto anketu, která byla zcela anonymní vyplnilo celkem 51 policistů z krajského ředitelství policie ČR v Olomouci.

4.1 Výzkumný soubor

Anketa byla rozeslána na krajské ředitelství policie ČR v Olomouci. Podle návštěvnosti internetové ankety, ji vyplnilo 51 policistů ČR, přičemž z toho bylo 14 členů odboru dopravní policie, 18 členů odboru obecné kriminality a 19 členů odboru služby pořádkové policie. K tomuto zjištění jsem dospěl díky první otázce, jejímž cílem bylo určit, na jakém odboru respondenti pracují.

4.2 Metody sběru dat

Měření probíhalo prostřednictvím elektronické ankety na krajském ředitelství Policie ČR v Olomouci v období od 2. 3. 2022 do 1. 5. 2022.

Anketu můžeme charakterizovat jako výzkumný způsob, při kterém se kladou otázky a posléze získávají odpovědi od respondentů prostřednictvím hromadně sdělovacích prostředků, jako například noviny, časopisy, rozhlasové nebo televizní stanice, či internet. V této práci je použit jako hromadně sdělovací prostředek internet. Jedná se o pomocnou techniku, která je využita k určitému výzkumu. V porovnání například se standardizovaným rozhovorem je anketa organizačně a nákladově nejvýhodnější technikou, kdy ji můžeme považovat za univerzální výzkumný prostředek. Anketa probíhala formou uzavřených otázek.

Nápomocné mi bylo personální oddělení již zmiňovaného zastupitelství, kde mi pomohli s kontaktováním ředitelů jednotlivých oddělení. Anketa byla sestavena tak, aby položené otázky odpověděly na výzkumné cíle. Na každou otázku mohl respondent odpovědět jen jednou z možných odpovědí. U žádné z položených otázek nebylo možno vybrat více odpovědí. Otázky byly formulované na oblast teoretického a praktického výcviku policistů v oblasti sebeobrany a bojových sportů a posléze jejich užití v praxi.

4.3 Statistické zpracování dat

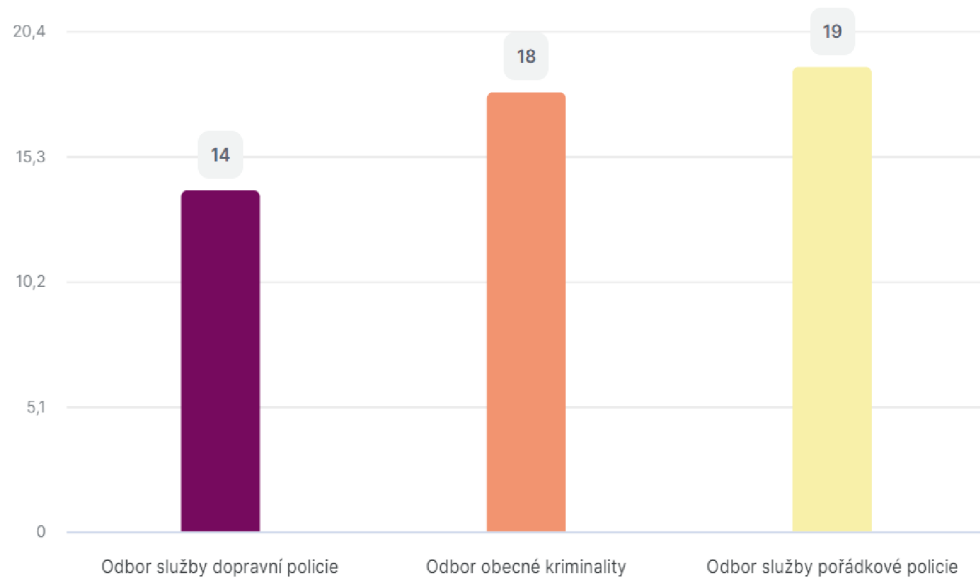
Pro analýzu a statistické zpracování byl použit internetový program SURVIO, který jsem užil ke sbírání dat z ankety. Díky tomuto programu bylo umožněno sesbírat data od 51 respondentů, kterým byla tato anketa prostřednictvím internetového odkazu zaslána. Rovněž

získané výsledky převádí do sloupcových grafů pro přehlednější vyhodnocení, které užiji v následující kapitole. Tyto grafy byly naskenované a posléze vloženy do praktické části této práce. V následující kapitole jsou výsledky v grafech interpretovány v celých číslech. Pod každým grafem jsou v textu uvedeny odpovědi i v procentech.

5 VÝSLEDKY

V této kapitole se nachází grafy z ankety, které jsou rozděleny dle jednotlivých dílčích cílů.

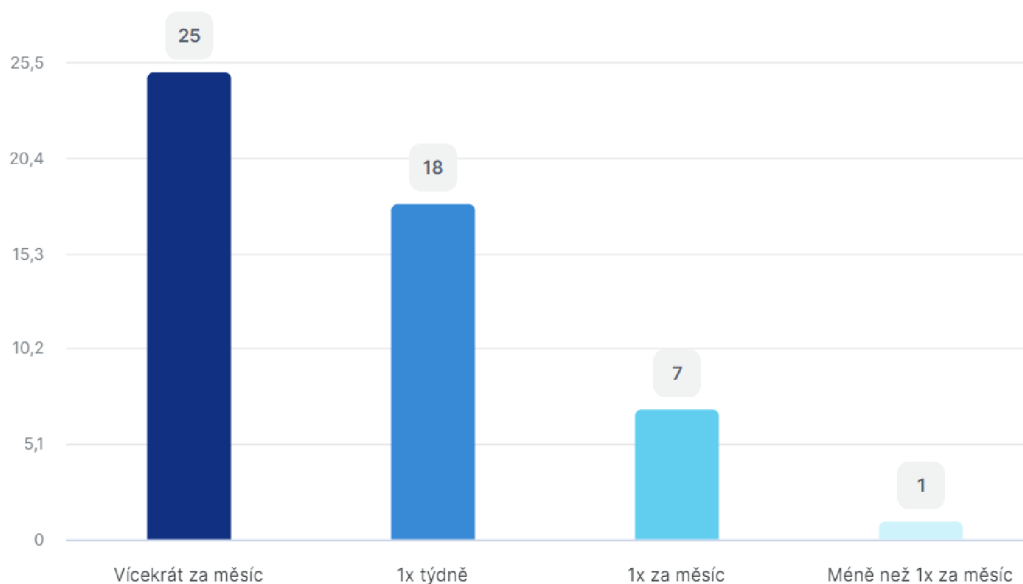
Otázka č. 1 byla zaměřena na zjištění pracovního zaměření respondentů. U této otázky bylo možno vybrat pouze jednu odpověď.

Obrázek 1. Na jakém odboru pracujete? (n= 51)

Z celkového počtu 51 (100,0 %) respondentů bylo 14 (27,0 %) z Odboru služby dopravní policie, 18 (35,5 %) z Odboru obecné kriminality a 19 (37,3 %) z Odboru služby pořádkové policie.

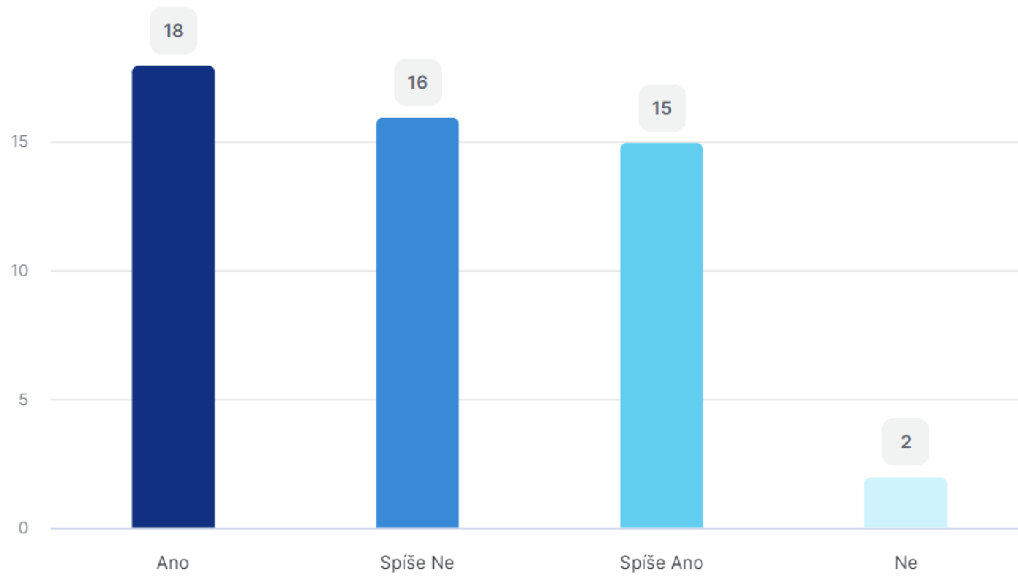
Otázka č. 2 byla zaměřena na teoretickou výuku bojových sportů a sebeobrány u policistů, a to od výcviku až po výkon služby.

Obrázek 2. Jak často probíhá teoretická výuka sebeobrány a bojových sportů od nástupu do zaměstnání (tzn. výcvik i výkon služby)? (n= 51)

Z 51 (100,0 %) respondentů uvedlo 25 (49,0 %), že teoretická výuka probíhala vícekrát za měsíc. Dále 18 (35,3 %) policistů odpovědělo 1x týdně. 7 (13,7 %) respondentů uvedlo že edukace probíhala 1x za měsíc a pouze 1 (2,0 %) respondent uvedl že výuka probíhala méně než 1x za měsíc.

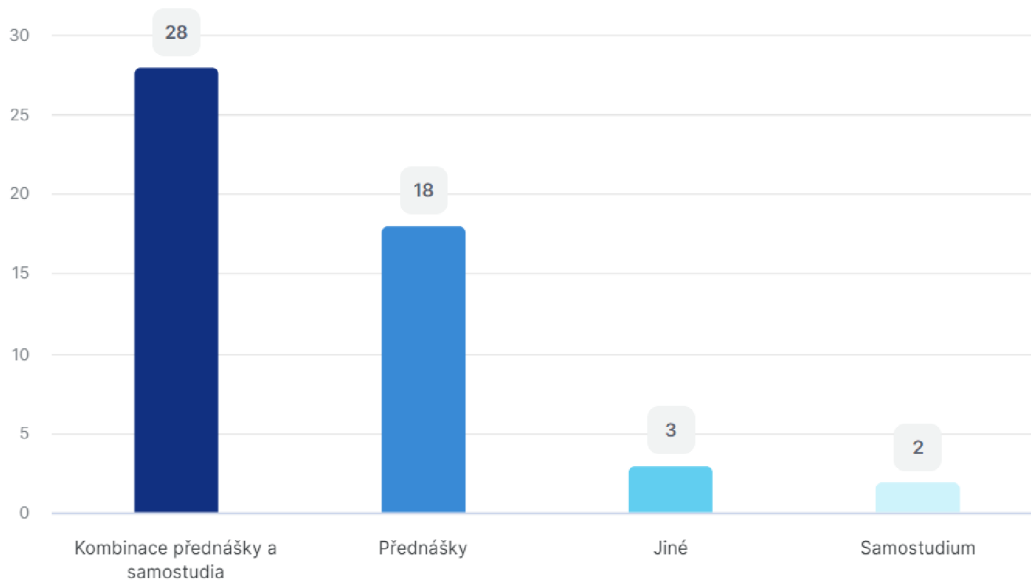
V otázce číslo 3 bylo cílem zjistit, jestli byly teoretické znalosti policistů v praxi užitečné.

Obrázek 3. Byly vám teoretické znalosti nápomocny při vaší praxi? (n= 51)

Z 51 (100,0 %) dotazovaných celkem 18 (35,3 %) v této otázce označilo odpověď ano, tedy že jim byly jejich teoretické znalosti nápomocny při praxi. Odpověď spíše ne v anketě označilo 16 (31,4 %) dotazovaných. 15 (29,4 %) dotazovaných označilo odpověď spíše ano a 2 (3,9 %) zbylí dotazovaní si nemyslí, že jim byly teoretické znalosti nápomocny při jejich praxi, tudíž označili odpověď ne.

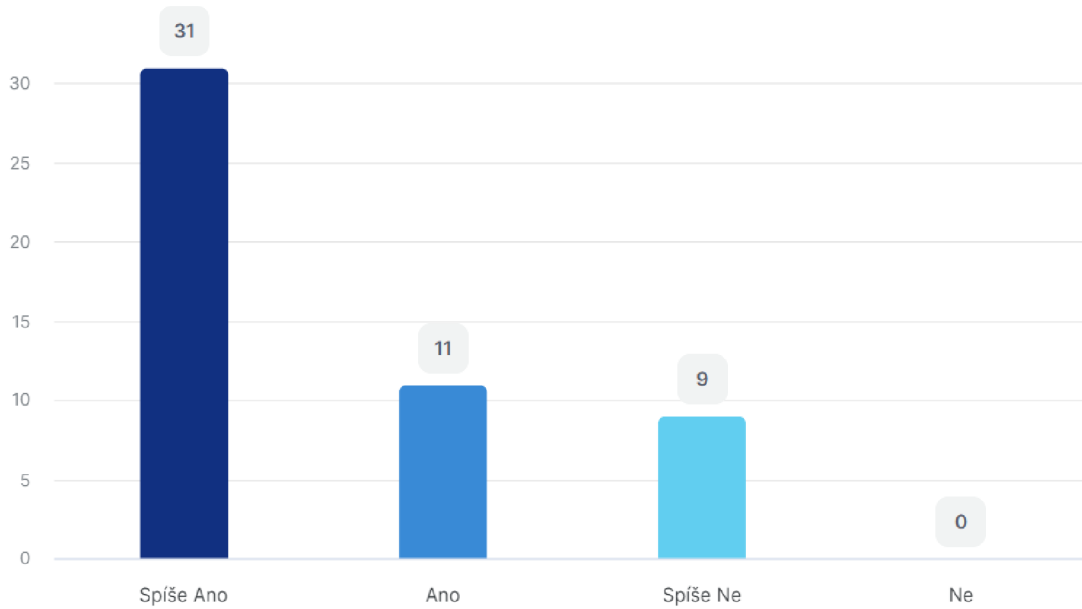
U otázky č. 4 bylo cílem zjistit jakou formou probíhala teoretická výuka

Obrázek 4. Jakou formou probíhala teoretická výuka? (n= 51)

Z celkového počtu 51 (100,0 %) dotazovaných uvedlo 28 (54,9 %) respondentů, že teoretická výuka probíhala v kombinaci přednášky a samostudium. Dalších 18 (35,3 %) dotazovaných uvedlo, že výuka probíhala prostřednictvím přednášek. 3 (5,9 %) respondenti uvedli odpověď „jiné“ a pouze 2 (3,9 %) respondenti uvedli možnost „samostudium“.

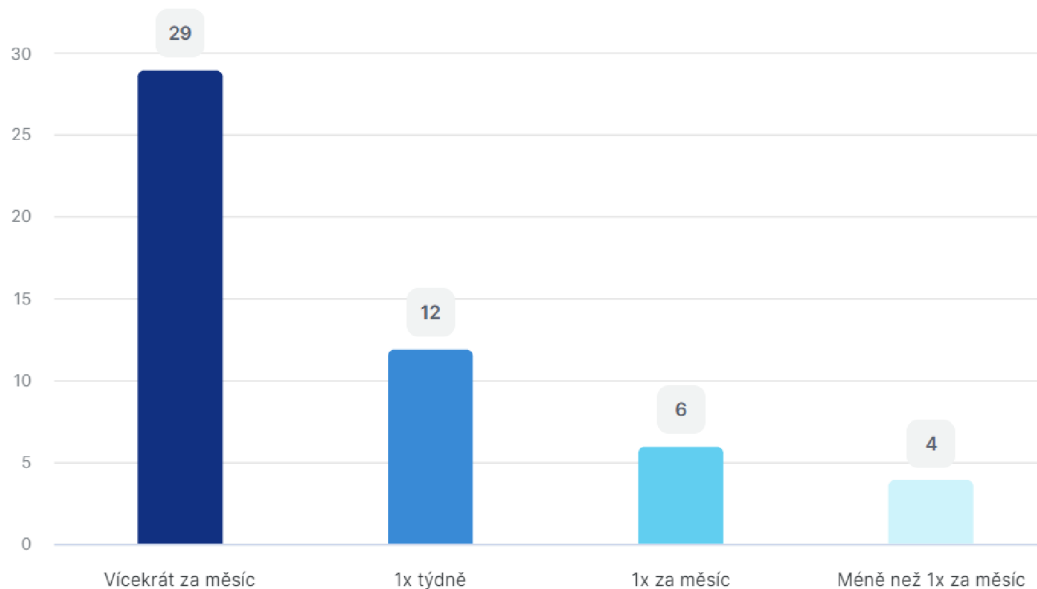
Cílem otázky č. 5 zjistit, jestli byl rozsah teoretické výuky pro policisty dostačující.

Obrázek 5. Byl pro vás rozsah teoretické výuky dostatečný? (n= 51)

Ze všech 51 (100,0 %) dotazovaných uvedlo 31 (60,8 %) možnost „spíše ano“. Dalších 11 (21,6 %) poté uvedlo možnost „ano“ a zbylých 9 (17,6 %) vybralo odpověď „spíše ne“. V této otázce nikdo 0 (0,0 %) nezvolil odpověď „ne“.

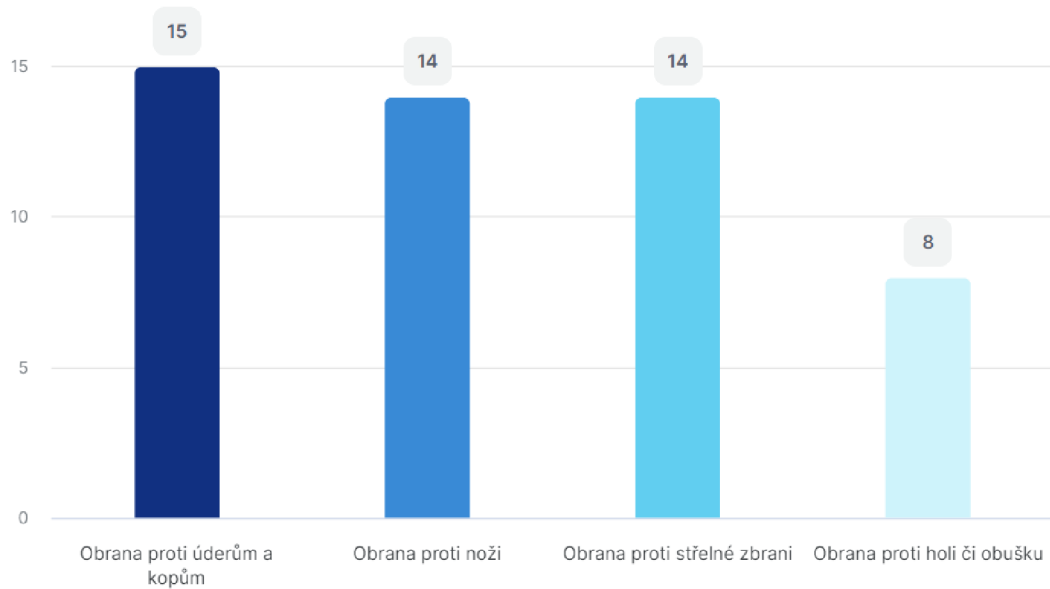
V otázce č. 6 bylo zjišťováno, jak často probíhá praktická výuka sebeobranu a bojových sportů od nástupu do zaměstnání.

Obrázek 6. Jak často probíhá praktická výuka sebeobranu a bojových sportů od nástupu do zaměstnání (tzn. výcvik i výkon služby)? (n= 51)

Z celkových 51 (100,0 %) dotazovaných uvedlo 29 (56,9 %) možnost „vícekrát za měsíc“. 12 (23,5 %) dotazovaných vybralo odpověď „1x týdně“. Dalších 6 (11,8 %) dotazovaných zvolilo odpověď „1x za měsíc“ a zbylých 4 (7,8 %) dotazování zvolilo odpověď „méně než 1x za měsíc“.

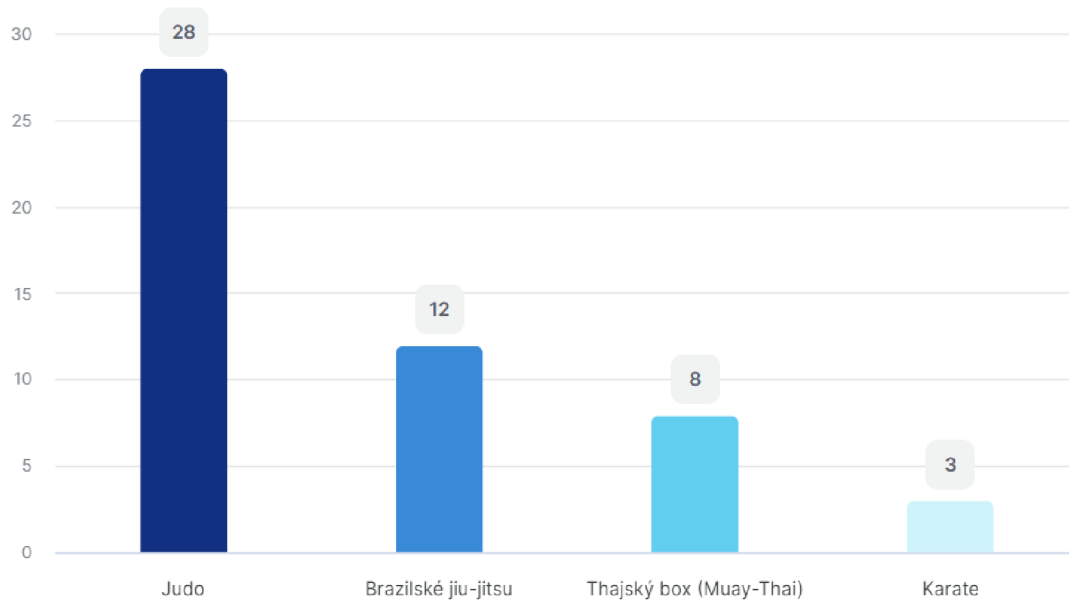
V otázce č. 7 bylo cílem zjistit jaká obrana byla vyučována nejčastěji

Obrázek 7. Která z uvedených možností byla vyučována nejčastěji? (n= 51)

Z 51 (100,0 %) odpovědí vyplynulo, že je nejčastěji vyučována obrana proti úderům a kopům, takto odpovědělo 15 (29,4 %) dotazovaných. Jako druhá nejčastěji vyučovaná obrana byla 14 (27,5 %) dotazovanými zvolena obrana proti noži, stejný počet hlasů pak získala odpověď „obrana proti střelné zbraní“. Nejméně často vyučovanou obranou je dle výzkumu obrana proti holi či obušku, kterou zvolilo 8 (15,7 %) dotazovaných.

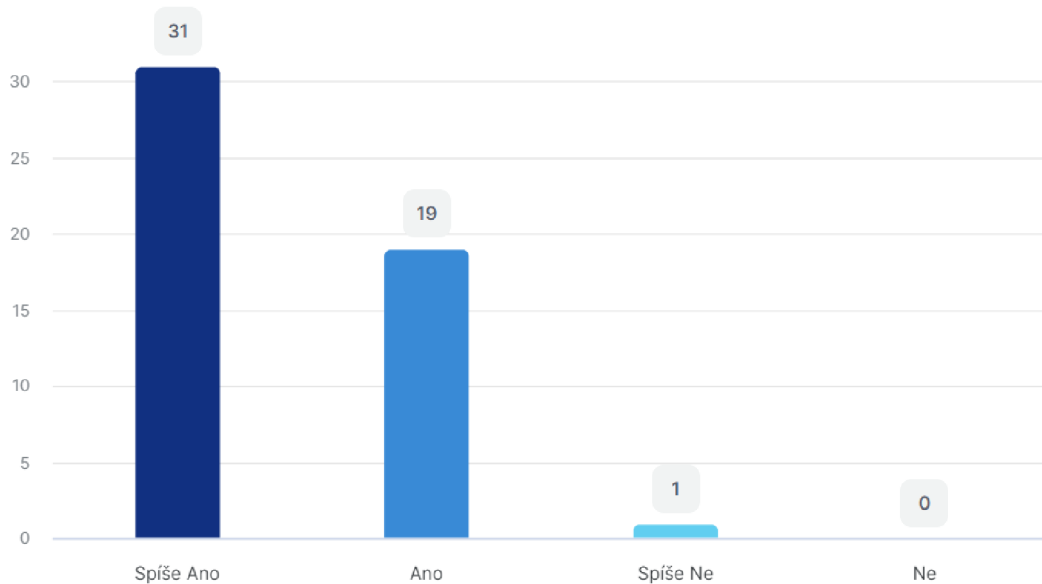
Otázka č. 8 byla zaměřena na nejčastěji vyučované prvky z bojových sportů.

Obrázek 8. Prvky kterých z uvedených bojových sportů byly podle vás vyučovány nejčastěji? (n= 51)

Dle 28 (54,9 %) z celkových 51 (100,0 %) dotazovaných, jsou nejčastěji vyučovány prvky z Judo. Že jsou nejčastěji vyučovány prvky z Brazilského jiu-jitsu si myslí 12 (23,5 %) dotazovaných a dalších 8 (15,7 %) dotazovaných si myslí, že nejčastěji vyučované prvky najdeme v Thajském boxu. Prvky z karate jsou nejčastěji vyučovány dle zbylých 3 (5,9 %) dotazovaných.

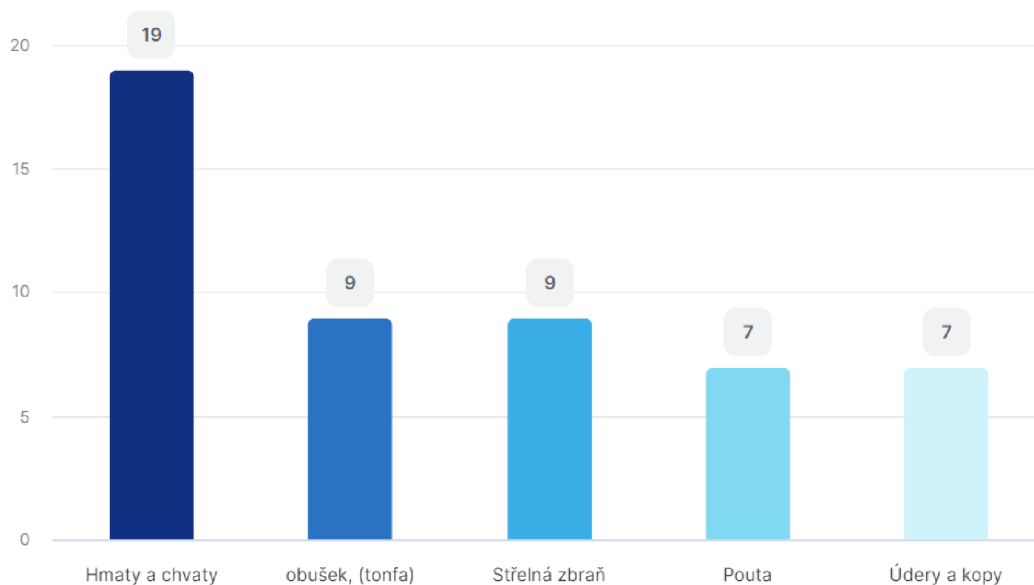
Cílem otázky č. 9 bylo zjistit, jestli byl rozsah praktické výuky pro policisty dostačující.

Obrázek 9. Byl pro vás rozsah praktické výuky dostatečný? (n= 51)

Jako spíše dostatečný označilo rozsah praktické výuky 31 (60,8 %) z celkových 51 (100,0 %) dotazovaných a jako dostatečný považuje rozsah výuky 19 (37,3 %) dotazovaných. Že je rozsah praktické výuky spíše nedostatečný, si myslí 1 (2,0 %) dotazovaný a odpověď „ne“, tedy že je praktická výuka nedostatečná neoznačil žádný 0 (0,0 %) z dotazovaných.

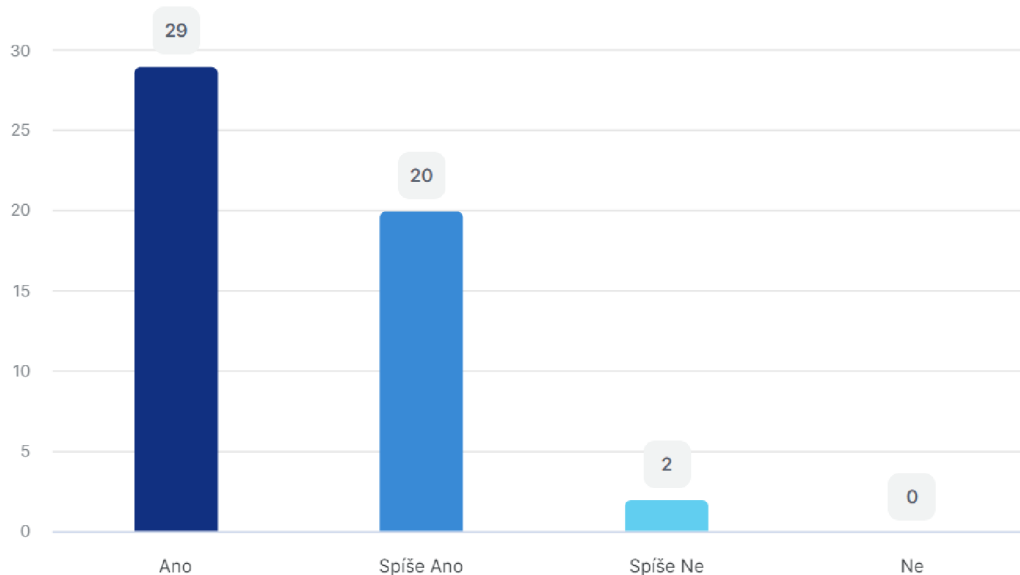
Cílem otázky č. 10 bylo zjistit jaké donucovací prostředky nejčastěji policisté při výkonu své služby použijí.

Obrázek 10. Při výkonu služby jsem nejčastěji použil z těchto donucovacích prostředků.: (n= 51)

Na otázku týkající se využití donucovacích prostředků při výkonu služby odpovídalo 51 (100,0 %) dotazovaných takto. Hmaty a chvaty při výkonu služby využilo 19 (37,3 %) dotazovaných, obušek (tonfu) využilo 9 (17,6 %) dotazovaných, stejně tak využilo dalších 9 (17,6 %) dotazovaných střelnou zbraň. Pouta bylo nuceno využít 7 (13,7 %) dotazovaných a stejný počet dotazovaných využilo údery a kopy.

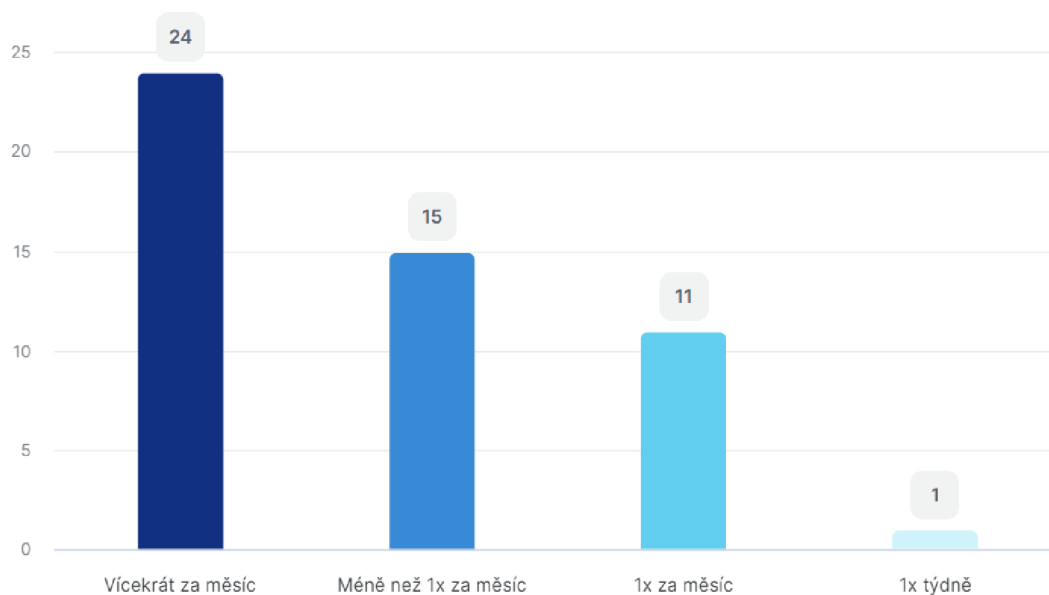
U otázky č. 11 bylo cílem zjistit, jestli jsou policisté díky odbornému výcviku schopni rychleji a efektivněji řešit konfliktní situace.

Obrázek 11. Myslím si, že díky odbornému výcviku jsem schopný řešit konfliktní situace rychleji a efektivněji. (n= 51)

Na tuto otázku opět odpovědělo všech 51 (100,0 %) dotazovaných. 29 (56,9 %) z nich si myslí, že jsou díky odbornému výcviku schopni řešit konfliktní situace rychleji a efektivněji. Odpověď „spíše ano“ označilo 20 (39,2 %) dotazovaných. 2 (3,9 %) další dotazovaní si spíše nemyslí, že jsou díky odbornému výcviku schopni řešit konfliktní situace rychleji a efektivněji. Žádný 0 (0,0 %) z dotazovaných na tuto otázku neodpověděl „ne“.

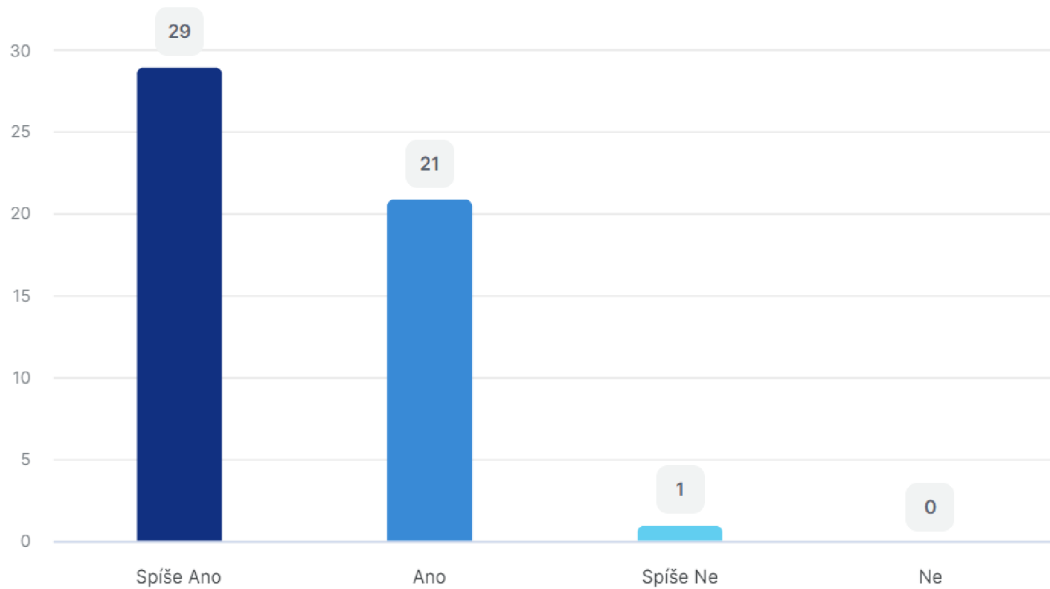
Cílem otázky č. 12 bylo zjistit, jak často jsou policisté nuceni při výkonu služby použít donucovací prostředky.

Obrázek 12. Při výkonu služby jsem nucen použít donucovacích prostředků.: (n=51)

Všech 51 (100,0 %) dotazovaných odpovídalo na otázku, jak často jsou nuceni použít donucovací prostředky, kdy 24 (47,1 %) z nich je používá vícekrát za měsíc. Méně než 1x za měsíc donucovací prostředky používá 15 (29,4 %) dotazovaných a 1x za měsíc 11 (21,6 %). 1 (2,0 %) dotazovaný je nucen použít donucovací prostředky 1x týdně.

Úkolem otázky č. 13 bylo zjistit, jestli byla edukace pro zaměření policistů dostačující.

Obrázek 13. Byla edukace pro vaše služební zaměření dostačující? (n= 51)

Celkem 51 (100,0 %) dotazovaných také odpovědělo na otázku, zdali byla edukace pro jejich služební zaměření dostačující. Většina, a to 29 (56,9 %) dotazovaných odpovědělo „spíše ano“. Odpověď „ano“ označilo 21 (41,2 %) dotazovaných. Spíše nedostačující edukaci uvedl 1 (2,0 %) dotazovaný. Odpověď „ne“ se nevyskytla ani jednou 0 (0,0 %).

V první otázce jsem zjistil, jaké je rozdělení respondentů, kteří anketu vyplňovali do jednotlivých policejních odborů. Díky programu SURVIO, jsem byl schopen zjistit vzájemné vztahy jednotlivých otázek ankety, a to prostřednictvím kontingenční tabulky.

Při kontingenci otázky č. 1 a otázky č. 12 jsem došel k zajímavému zjištění.

Policisté z odboru služby dopravní policie byli nuceni použít donucovací prostředky nejméně ze všech dotazovaných odborů. Z celkových 14 dopravních policistů jich 13 uvedlo, že donucovací prostředky jsou nuceni použít méně než jednou za měsíc. Pouze 1 policista uvedl, že je nucen použít donucovacích prostředků vícekrát za měsíc (obrázek 14).

	Odbor služby dopravní policie	Odbor služby pořádkové policie	Odbor obecné kriminality	Celkem
1x týdně	0	1	0	1
Vícekrát za měsíc	1	12	11	24
1x za měsíc	0	5	6	11
Méně než 1x za měsíc	13	1	1	15
Celkem	14	19	18	51

Obrázek 14.

Ovšem zajímavé je to, že policisté z odboru služby dopravní policie, kteří dle ankety používají donucovací prostředky nejméně, mají největší zastoupení v používání střelné zbraně z celkové skupiny dotazovaných (kontingence otázky č. 1 a otázky č. 10). Z celkových 14 dotazovaných policistů odboru dopravní policie 9 uvedlo, že je střelná zbraň jejich nejčastěji používaný donucovací prostředek. V porovnání s ostatními odbory, jsou policisté z odboru služby dopravní policie jediní, kteří v této anketě zvolili odpověď „střelná zbraň“ (obrázek 15).

Ze srovnání těchto odpovědí usuzují, že policisté z odboru služby dopravní policie, používají zbraň nejčastěji z dotazovaných odborů. Domnívám se, že je to zapříčiněno prostředím, ve kterém dopravní služba pracuje. Na pozemních komunikacích se pravděpodobně nesetkávají s agresory tváří v tvář tolik, jako odbor služby pořádkové policie nebo odbor obecné kriminality. Namísto toho se setkávají s řidiči dopravních vozidel, kdy ve vypjatých situacích může dojít k pronásledování pachatele ve vozech. V těchto situacích pak dochází k použití zbraně, a to jak k účelu zastavení, tak i k účelu zadržení pachatele.

	Odbor služby dopravní policie	Odbor služby pořádkové policie	Odbor obecné kriminality	Celkem
Hmaty a chvaty	1	10	8	19
Údery a kopy	3	1	3	7
Střelná zbraň	9	0	0	9
Pouta	1	0	6	7
obušek, (tonfa)	0	8	1	9
Celkem	14	19	18	51

Obrázek 15.

6 ZÁVĚRY

Celou svou bakalářskou práci jsem vypracoval na téma: Sebeobrana, bojové sporty a jejich využití u policie ČR v Olomouci. Výzkum jsem prováděl pomocí internetové ankety. Anketa byla vyplněna policisty na Krajském ředitelství policie ČR v Olomouci, a to konkrétně na odboru služby dopravní policie, odboru služby pořádkové policie a odboru obecné kriminality.

V teoretické části této bakalářské práce jsem vysvětlil základní pojmy související s policií ČR, sebeobranu a stručnou charakteristiku jednotlivých bojových sportů. Také jsem v teoretické části zmínil důležité zákony a jejich paragrafy, které jsem shledal důležitými pro mou práci.

V praktické části jsem se zabýval vyhodnocováním dat získaných z anketového šetření, které jsem prováděl na již zmíněných odborech. Otázky, které byly použity v anketě jsem formuloval tak, abych zmapoval teoretický a praktický výcvik sebeobranu a bojových sportů u policie a také abych zjistil jejich uplatnění v praxi.

Proto jsem si ve své práci stanovil jednotlivé dílčí cíle. Tyto cíle jsem rozdělil do dvou oblastí, a to do oblasti teoretické výuky a do oblasti praktické výuky policistů. Posledním z dílčích cílů bylo zjistit využití získaných dovedností v praxi policisty. V této práci se mi podařilo splnit všechny cíle.

Z celkových 51 (100,0 %) respondentů (n= 51), kteří anketu vyplnili, jich 14 (27,5 %) slouží na odboru dopravní policie, 18 (35,3 %) na odboru obecné kriminality a 19 (37,3 %) na odboru pořádkové služby policie.

K prvnímu dílčímu cíli se vztahovaly otázky č. 2, 3, 4 a 5. Pro 60,8 % ze 100 % dotazovaných byl teoretický rozsah výcviku dostatečný. Nicméně jen pro 35,5 % z celkového počtu, byly teoretické znalosti nápomocny v praxi. 54,9 % ze 100 % odpovědělo, že výuka probíhala kombinací přednášek a samostudia a dalších 49 % poté uvedlo, že výuka probíhala vícekrát za měsíc.

K druhému dílčímu cíli se vztahovaly otázky č. 6, 7, 8 a 9. Ze 100 % dotazovaných jich 56,9 % uvedlo, že praktická výuka probíhala vícekrát za měsíc. Ze 100 % respondentů poté uvedlo 60,8 % odpověď „spíše ano“ na otázku, jestli byl pro ně rozsah praktické výuky dostačující.

K 3., poslednímu dílčímu cíli se vázaly otázky č. 10, 11, 12 a 13, kdy pro 56,9 % respondentů z celkového počtu 100 % dotazovaných uvedlo, že díky odbornému výcviku jsou schopni řešit konfliktní situace rychleji a efektivněji. Ze 100 % dotazovaných policistů jich 47,1 % uvedlo, že jsou nuceni použít donucovací prostředky vícekrát za měsíc. Nejvíce dotazovaných u poslední otázky ankety uvedlo odpověď „spíše ano“ na otázku, zda byla edukace pro jejich služební zaměření dostačující. Tuto odpověď zvolilo 56,9 % dotazovaných z celkových 100 %.

Po vyhodnocení ankety jsem došel k závěru, že pro drtivou většinu policistů byl výcvik dostatečný, a to jak po stránce praktické, tak po stránce teoretické. Lze tedy obecně říct, že díky tomuto výcviku jsou policisté schopni lépe zvládat konfliktní situace, které vyplívají z výkonu jejich služby. Také můžeme říct, že dle výsledků ankety, byl výcvik policistů pro jejich pracovní zaměření adekvátní.

7 SOUHRN

Hlavním cílem mé práce bylo zmapovat výcvik a použití bojových sportů a sebeobranu u policistů ČR v Olomouci. Vzhledem k tomu, že je náplň práce policistů nedílnou součástí ochrany obyvatelstva ČR, mým cílem bylo zjistit, jak široce jsou tito policisté připraveni a vycvičeni k plnění této práce a zvládnání fyzicky i psychicky těžkého poslání.

K tomu mi posloužila internetová anketa, předem stanovené hlavní a dílčí cíle a cíleně mířených 13 otázek pro policisty z Olomouce. Díky jejich odpovědím, se mi podařil vyzkoumat fakt, že většina policistů z Olomouce se cítí být dobře teoreticky i prakticky připravena. Předmětem zkoumání byl také způsob a časová náročnost výuky. Rozdíl pak lze najít mezi jednotlivými odbory, kde největší odchylku vidím u dopravní policie.

Také bylo zjištěno, jak často jsou policisté nuceni použít donucovací prostředky ve službě. Z výsledků ankety je zřejmé, že policisté jsou schopni řešit konfliktní situace během své praxe, a že pro jejich pracovní zařazení je výcvik dostačující.

8 SUMMARY

The main aim of my final work was to map the training and use of combat sports and self-defense among police officers of the Czech Republic in Olomouc. Since the job of police officers is an integral part of the protection of the population of the Czech Republic, I aimed to find out how widely these police officers are prepared and trained to perform this job and to cope with the physical and psychological hardship of the mission. To do this research, I used an online survey, pre-determined primary and sub-objectives, and targeted 13 questions for Olomouc police officers. Thanks to their answers, I verified that most police officers from Olomouc feel well prepared theoretically and practically. The subject of the research was also the method and time of training. Differences can be found between the deviations from the individual departments, where I see the greatest in the traffic police. It also was found how often police officers are forced to use coercive means on duty. From the results, I found out that police officers are better able to resolve conflict situations during their training and the training is sufficient for their job role.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- Bartík, P. et al. (2010). *Teória a didaktika úpolov pre základné a stredné školy*. Banská
- Brecklin, L. R., & Ullman, S. E. (2005). Self-defense or assertiveness training and women's responses to sexual attacks. *Journal of Interpersonal Violence*, 20(6), 738-762. doi: 10.1177/0886260504272894
- Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Fakulta Humanitných vied.
- Dougherty, J. M. (2013). *Sebeobrana: boj beze zbraně: rady pro boj zblízka od elitních jednotek: příručka SAS a ozbrojených sil*. Praha: Grada.
- Drobeček, J. (1946). *Jiu-jitsu – Umění sebeobrany*. Praha: Václav Bluma
- Đurech, M. (2000). *Úpoly*. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava
- Đurech, M. (2003). *Spoločné základy úpolov*. Bratislava: PEEM.
- Faktor, Z. (1993). *Zbraně pro sebeobranu*. Praha: Magnet-Press.
- Fojtík, I. (1998). *Džudó, karatedó, aikidó, sebeobrana*. Praha: NS Svoboda.
- Hollander, J. A. (2004). "I can take care of myself"- The impact of self- defense training on women's live. *Violence against woman*, 10(3), 205- 235. doi: 10.1177/1077801203256202
- Jones, N. B., & Ledford, E. (2012). Strength and Conditioning for Brazilian Jiu- jitsu. *Strenght and condition journal*, 34(2), 60- 69. doi: 10.1519/SSC.0b013e3182405476
- Konečný, A. (1997). *Pádové techniky: obrazová a tabulková část*. Olomouc: Budo centrum Olomouc.
- Konečný, A. (2000). *Slovník sebeobrany ji- jitsu*. Olomouc: Votobia.
- Křivohlavý, J. (2002). *Konflikty mezi lidmi*. Praha: Portál.
- Lanham, D. (2005). Offensive weapons and self- defence. *Criminal law review*, (85- 97).
- Levský, V., L. (1970). *500 chvatů sebeobrany*. Bratislava: Obzor.
- Marrewa, A. (2002). *Nenechte si ubližovat*. Praha: Portál.
- Mor, G. (2018). History and Singularity of Krav-Maga. *International journal of the history of sports*, 35(15-16), 1622- 1636. doi: 10.1080/09523367.2019.1622523
- Mor-Stabilini, S. (2013). The Essence of Karate-do: Sankido Example. *Ido movement for culture- journal of martial arts anthropology*, 13(4), 45- 48. doi: 10.14589/ido.13.4.6
- Náchodský, Z. (2006). *Nebojte se bránit*. Praha: Armex publishing.
- Policie České republiky. (2017). *Policie České republiky*. Praha: Policejní prezidium České republiky.
- Rebac, Z. (2006). *Thajský box: plnokontaktní bojový sport z Asie*. Praha: Naše vojsko.
- Reguli, Z. (2005). *Úpolové sporty*. Brno: MU FSpS.

- Reguli, Z. (2018). Evolution of approaches in self- defence: from belief through experience to evidence- based self- defence training. *Archives of budo*, (14), 345- 350.
- St. John, Austin, S. J. , A., & Rowe, S. (1996). *Bojovník karate: průvodce bojovým uměním*. Praha: Cesty.
- Vít, M., Reguli, Z., & Čihounková, J. (2013). *Sebeobrana*. Masarykova univerzita v Brně.

10 PRÁVNÍ NORMY

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. (Hlava III)

Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky.

11 SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1. NA JAKÉM ODBORU PRACUJETE? (N= 51)	29
OBRÁZEK 2. JAK ČASTO PROBÍHÁ TEORETICKÁ VÝUKA SEBEOBDRANY A BOJOVÝCH SPORTŮ OD NÁSTUPU DO ZAMĚŠTNÁNÍ (TZN. VÝCVIK I VÝKON SLUŽBY)? (N= 51)	30
OBRÁZEK 3. BYLY VÁM TEORETICKÉ ZNALOSTI NÁPOMOCNY PŘI VAŠÍ PRAXI? (N= 51)	31
OBRÁZEK 4. JAKOU FORMOU PROBÍHALA TEORETICKÁ VÝUKA? (N= 51)	32
OBRÁZEK 5. BYL PRO VÁS ROZSAH TEORETICKÉ VÝUKY DOSTATEČNÝ? (N= 51)	33
OBRÁZEK 6. JAK ČASTO PROBÍHÁ PRAKTICKÁ VÝUKA SEBEOBDRANY A BOJOVÝCH SPORTŮ OD NÁSTUPU DO ZAMĚŠTNÁNÍ (TZN. VÝCVIK I VÝKON SLUŽBY)? (N= 51)	34
OBRÁZEK 7. KTERÁ Z UVEDENÝCH MOŽNOSTÍ BYLA VYUČOVÁNA NEJČASTĚJI? (N= 51)	35
OBRÁZEK 8. PRVKY KTERÝCH Z UVEDENÝCH BOJOVÝCH SPORTŮ BYLY PODLE VÁS VYUČOVÁNY NEJČASTĚJI? (N= 51)	36
OBRÁZEK 9. BYL PRO VÁS ROZSAH PRAKTICKÉ VÝUKY DOSTATEČNÝ? (N= 51)	37
OBRÁZEK 10. PŘI VÝKONU SLUŽBY JSEM NEJČASTĚJI POUŽIL Z TĚCHTO DONUCOVACÍCH PROSTŘEDKŮ: (N= 51)	38
OBRÁZEK 11. MYSLÍM SI, ŽE DÍKY ODBORNÉMU VÝCVIKU JSEM SCHOPNÝ ŘEŠIT KONFLIKTNÍ SITUACE RYCHLEJI A EFEKTIVNĚJI. (N= 51)	39
OBRÁZEK 12. PŘI VÝKONU SLUŽBY JSEM NUCEN POUŽÍT DONUCOVACÍCH PROSTŘEDKŮ: (N=51)	40
OBRÁZEK 13. BYLA EDUKACE PRO VAŠE SLUŽEBNÍ ZAMĚŘENÍ DOSTAČUJÍCÍ? (N= 51)	41
OBRÁZEK 14.	42
OBRÁZEK 15.	43

12 PŘÍLOHY

12.1 Anketa

Vážení respondenti,

Jmenuji se Daniel Marák a jsem studentem 3. ročníku oboru Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a ochranu obyvatelstva na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Dovoluji si Vás požádat o vyplnění ankety, jejíž výsledky budou použity pro zpracování mé bakalářské práce na téma Sebeobrana, bojové sporty a jejich využití u policie ČR v Olomouci. Anketa obsahuje 13 otázek u kterých je možno vybrat vždy jen **jednu** z možností.

Tato anketa je zcela anonymní.
Předem děkuji za Váš čas a ochotu při vyplňování.

1. Na jakém oddělení pracujete?
 - a.) Odbor služby dopravní policie
 - b.) Odbor služby pořádkové policie
 - c.) Odbor obecné kriminality

2. Jak často probíhá teoretická výuka sebeobranu a bojových sportů od nástupu do zaměstnání (tzn. výcvik i výkon služby)?
 - a.) 1x týdně
 - b.) Vícekrát za měsíc
 - c.) 1x za měsíc
 - d.) Méně než 1x za měsíc

3. Byly vám teoretické znalosti nápomocny při vaší praxi?
 - a.) Ano
 - b.) Spíše ano
 - c.) Spíše ne
 - d.) Ne

4. Jakou formou probíhala teoretická výuka?
- a.) Přednášky
 - b.) Samostudium
 - c.) Kombinace přednášky a samostudia
 - d.) Jiné
5. Byl pro vás rozsah teoretické výuky dostatečný?
- a.) Ano
 - b.) Spíše ano
 - c.) Spíše ne
 - d.) Ne
6. Jak často probíhá praktická výuka sebeobranu a bojových sportů od nástupu do zaměstnání (tzn. výcvik i výkon služby)?
- a.) 1x týdně
 - b.) Vícekrát za měsíc
 - c.) 1x za měsíc
 - d.) Méně než 1x za měsíc
7. Která z uvedených možností byla vyučována nejčastěji?
- a.) Obrana proti střelné zbraně
 - b.) Obrana proti holi či obušku
 - c.) Obrana proti noži
 - d.) Obrana proti úderům a kopům
8. Který z uvedených bojových sportů byl vyučován nejčastěji?
- a.) Karate
 - b.) Thajský box (Muay-Thai)
 - c.) Judo
 - d.) Brazílské jiu-jitsu
9. Byl pro vás rozsah praktické výuky dostatečný?
- a.) Ano
 - b.) Spíše ano
 - c.) Spíše ne
 - d.) Ne

10. Při výkonu služby jsem nejčastěji použil z těchto donucovacích prostředků:
- a.) Hmaty a chvaty
 - b.) Údery a kopy
 - c.) Obušek
 - d.) Střelná zbraň
 - e.) Pouta
11. Myslím si, že díky odbornému výcviku jsem schopný řešit konfliktní situace rychleji a efektivněji:
- a.) Ano
 - b.) Spíše ano
 - c.) Spíše ne
 - d.) Ne
12. Při výkonu služby jsem nucen použít donucovacích prostředků:
- a.) 1x týdně
 - b.) Vícekrát za měsíc
 - c.) 1x za měsíc
 - d.) Méně než 1x za měsíc
- 4)
13. Byla edukace pro vaše služební zaměření dostačující?
- a.) Ano
 - b.) Spíše ano
 - c.) Spíše ne
 - d.) Ne